

**Til
Fiskeridirektoratet**

Vår dato: 26.06.2026

Deres dato: 26.03.2020

Vår referanse:

Deres referanse: 25/22475

Høring – Fiskeritillatelser, kvotetak og fordeling av strukturgevinst

Sjømat Norge viser til Fiskeridirektoratets høringsbrev av 26. mars 2026 om Fiskeritillatelser, kvotetak og fordeling av strukturgevinst.

Innledning

Innledningsvis vil vi understreke at høringsnotatet ikke gir en redegjørelse for hvilke konsekvenser de ulike forslagene har for landindustrien. Dette er kritikkverdig ettersom veivalgene høringen inviterer til vil ha åpenbare konsekvenser for fiskeindustrien. Sjømat Norge har fremført tilsvarende kritikk mot sentrale prosesser for utforming av norsk fiskeripolitikk, og det er skuffende det er nødvendig å gjøre det også denne gangen.

Også generelt er det høringstema som oppleves å være mangelfullt utredet ved at det ikke er drøftet hvilke konsekvenser ulike veivalg vil ha for utviklingen i årene som kommer. Dette må få som konsekvens at enkelte beslutninger knyttet til høringstemaene skyves på i påvente av tilstrekkelig utredning.

Forutsigbarhet for både land- og havbasert næring er et grunnleggende hensyn som må tillegges avgjørende vekt. Aktørene må kunne ha tillit til at rammevilkårene for ordninger som innføres er stabile over tid, og at spillereglene ikke endres underveis. Sjømat Norge er derfor tilfreds med at det, i tråd med det som var en grunnleggende forutsetning da aktørene foretok sine disposisjoner, ble avklart at strukturgevinsten skal tilbakeføres til gruppen hvor den har sin opprinnelse.

Sjømat Norge er videre opptatt av at det skal være reelle eierskapsbegrensninger for alle flåtegrupper og at det skal gjelde konsentrasjon av rettigheter, både på fartøy- og eiernivå. Det må ikke åpnes for at utløp av strukturkvoter fører til økt konsentrasjon.

Det er i dag begrensninger på eiers andel av den totale kvoten for grupper i havfiskeflåten. For kystfiskeflåten er det ikke fastsatt regler som setter grenser for eierkonsentrasjon, til tross for at Stortinget har fattet en rekke vedtak om innføring og innretning av regler for eierskapsbegrensning i kystflåten. Forslag til eierbegrensninger har vært på høring både i 2021 og 2025 uten at det er innført regler.

Sjømat Norge mener at et slikt regelverk må være på plass før strukturgevinstene fordeles i kystfiskeflåten.

Forutsetning om videreføring av strukturordningene

Strukturendringene i fiskeflåten, som er direkte resultat av målrettede politiske virkemidler, har påvirket konkurranseforholdene mellom aktørene i landindustrien. Et av de viktigste målene for fiskeripolitikken må være at fiskeindustrien skal sikres forutsigbar tilgang til råstoff som gir verdiskaping, lønnsomhet og aktivitet i kystsamfunnene. Utviklingen over flere tiår har ført til en svært stor reduksjon i antall fiskefartøy og en betydelig konsentrasjon av eierskap i fangstleddet. Sjømat Norge mener det har vært nødvendig med en strukturering, men at det nå er et behov for å begrense en videre utvikling i denne retningen.

Sjømat Norge vurderer at videreføring av et i hovedsak uendret regelverk for strukturordningene reiser problemstillinger som bør belyses. Når strukturgevinst og kvoter låses i store, ikke-delbare enheter, innebærer det i praksis at ressursene organiseres i "pakker" som vil være vesentlig større enn i dag.

Videreføring av regelverket for strukturkvoteordningene, kombinert med at strukturgevinst kvotepakkene blir større og ikke kan deles opp, vil kunne forsterke tendensen til at kvoter konsentreres.

Sjømat Norge mener at videreføring av strukturordningene, etter tilbakefall av strukturkvoter, krever en nærmere utredning med sikte på å finne frem til løsninger som gjør at uønskede effekter kan unngås. En slik utredning må gjøres med henblikk på hele verdikjeden og ta inn over seg alle sentrale fiskeripolitiske mål, herunder at fisk som fiskes på norske kvoter skal gi aktivitet og verdiskaping i kystsamfunnene.

Strukturgevinst og begrensning av konsentrasjon av rettigheter

Strukturgevinst, innføring av nytt begrep: strukturgevinstkvotefaktor

Sjømat Norge vil understreke at trygghet for stabilitet i sentrale rammebetingelser er avgjørende for utviklingen i fiskerinæringen. Tilbakeføring av strukturgevinst i form av en egen kvotefaktor bidrar til å skape utsikkerhet. Det utfordrer stabilitet og forutsigbarhet når det gjelder fartøyenes kvotegrunnlag.

Sjømat Norge er opptatt av at konsentrasjon av fiskerettigheter ikke skal forsterkes. Sjømat Norge oppfatter at det å skille ut strukturgevinst som en egen enhet kan senke terskelen for overskridelser og bidra til å legitimere og normalisere overskridelser av fastsatte grenser for konsentrasjon av fiskerettigheter.

Sjømat Norge anser at stabilitet i sentrale rammebetingelser, herunder kvotetak og eierskapsbegrensning, er svært sentrale faktorer for å få en sunnere utvikling i næringen. Sjømat Norge stiller seg derfor avvisende til forslaget om å innføre en ny type kvotefaktor (strukturgevinstkvotefaktor). Dette må ses i sammenheng med at vårt syn når det gjelder håndtering av overskridelse av kvotetak eller regler for eierskapsbegrensning, som følge av strukturgevinst.

Strukturgevinst, forholdet til kvotetak og regler for eierkonsentrasjon

Sjømat Norge viser til at Nærings- og fiskeridepartementet, i sin bestilling til Fiskeridirektoratet, er opptatt av «*at man ikke risikerer å bryte eierkonsentrasjonsregler eller kvotetaksreglene som en direkte følge av at man tildeles strukturgevinstkvotefaktorer*».

For Sjømat Norge er begrensning av ytterligere konsentrasjon av rettigheter helt sentralt. Sjømat Norge går derfor inn for en løsning som gjør at kvotetak og grenser for eierkonsentrasjon må overholdes – også i tilfeller der fartøy/eiere kommer i brudd med disse reglene etter å ha mottatt strukturgevinst.

Konkret foreslår Sjømat Norge at det fastsettes regler som innebærer at fartøy/eiere som kommer over grensene for kvote- og/eller eierkonsentrasjon, enten kan selge/overføre det overskytende eller beholde det. Hvis det velges å beholde rettighetene skal fartøy/eier ikke kunne utnytte kvantum som overstiger kvotetaket. Dette vil da fordeles i gruppen inntil fartøy/eier ikke lenger er i brudd med grenser for konsentrasjon.

Ovennevnte løsning sikrer at reglene som begrenser konsentrasjon av rettigheter blir reelle til enhver tid samtidig som aktørene mottar sin rettmessige del av strukturgevinsten.

Øvrige høringstema

Etableringen av en ny fiskeritillatelsesforskrift

Sjømat Norge støtter etableringen av en ny fiskeritillatelsesforskrift der årlige deltakeradganger og spesielle tillatelser erstattes med én felles betegnelse, fiskeritillatelse, som har samme rettslige innhold som någjeldende spesielle tillatelser. Dette er en naturlig tilpasning til praksis og en endring som både tar bort unødvendig byråkrati og bekrefter forutsetningen om stabilitet i sentrale rammevilkår.

Driftskrav

Endringen innebærer at de nye fiskeritillatelsene som hovedregel vil være uten tidsbegrensning. Ved overgangen til fiskeritillatelser er det naturlig at årlige deltakeradganger som i dag regnes som hoveddriftsgrunnlag i kystfiskeflåten, får et tilsvarende driftskrav som i dag gjelder for fartøy med spesiell tillatelse. Sjømat Norge støtter derfor innføring av driftskrav i nye fiskerier, slik det blir foreslått i høringen.

Leiefartøy

Forskriftsforslaget bygger på gjeldende regler, men det foreslås å dele bestemmelsen opp i to; en som gjelder nybygg og en som gjelder ved havari/forlis. Sjømat Norge anser at forslaget ikke gir noen materielle endringer, men representerer en forenkling og klargjøring av regelverket. Sjømat Norge støtter forslaget.

Forslag om videreføring av spesielle tillatelser som fiskeritillatelser

Det foreslås å videreføre dagens spesielle tillatelser som fiskeritillatelser med samme vilkår som i dag, men gjøre sel- og hvalfangsttillatelsene tidsuavgrenset og ta faglige og tekniske vilkår for å delta inn i den årlige reguleringsforskriften. Videre foreslås det å endre bestemmelsen for snøkrabbe ved å ta ut vilkårene for nytildeling, da lukkingen nå er gjennomført. Sjømat Norge støtter forslagene som vurderes å være en forenkling og tilpasning til gjeldende praksis.

Oppheving av unntaksbestemmelser

Sjømat Norge støtter forslaget om oppheving av unntaksbestemmelser ut fra at dette er bestemmelser som vurderes å ikke lenger være relevante eller hensiktsmessige.

Navngiving av fiskeritillatelser

I forslaget til ny forskrift er det innarbeidet nye navn på de ulike fiskeritillatelsene. Det er forsøkt å ta utgangspunkt i dagens navngivning, men er gjort nødvendige tilpasninger for at det skal passe inn i en felles forskrift om fiskeritillatelser. Sjømat Norge støtter forslaget.

Åpen gruppe

Sjømat Norge mener det ikke er hensiktsmessig å opprettholde en lukket og en åpen gruppe for rekestrålfisket ved Grønland. Det vises til at kvoterammen er lav og at det har kommet nye begrensninger i antallet fartøy som kan fiske samtidig. Sjømat Norge støtter forslaget om å oppheve adgangen til å delta i rekestrålfisket ved Grønland i åpen gruppe.

Strukturgevinst ved avkortning

Sjømat Norge støtter forslaget om en felles fordelingsnøkkel for fordeling av strukturgevinsten både ved avkortning og utløp. Forslaget som anses å bidra til et mer transparent og helhetlig system.

Sjømat Norge ber samtidig om at det, før nytt regelverk trer i kraft, foretas en opprydding og avklaring med hensyn til problemstillinger knyttet til fordeling av strukturgevinsten ved avkortning der det ikke er sammenfall eller vanntette skott mellom struktur- og reguleringsgrupper.

Strukturering på tvers av grupper og andre særtillfeller

Sjømat Norge viser til at det som foreslås er i tråd prinsippet om at strukturgevinstene skal fordeles til opprinnelige grupper, og støtter forslaget.

Omvendt strukturering

Sjømat Norge viser til at dette sikter til rederier som før tidsbegrensningene ble innført strukturerte ut en større grunnkvote og beholdt den minste, uten tanke på at det strukturerte kvotegrunnlaget på et senere tidspunkt ble underlagt tidsbegrensninger. Forslaget går ut på at kvotefaktorene endres slik at nåværende grunnkvote får samme antall kvotefaktorer som var på grunnkvoten som ble strukturert, og tilsvarende at strukturkvoten får samme antall kvotefaktorer som er på nåværende grunnkvote redusert med eventuell avkortning som gjaldt på tidspunktet for strukturering.

Sjømat Norge støtter forslaget om en søknadsbasert ordning der det åpnes for korrigerende av omvendt strukturering.

Strukturgevinst til 'gamle' rekrutteringskvoter

Sjømat Norge viser til at eierne av disse tillatelsene har blitt tildelt en gunstigere tillatelse enn rekruttene under ordningen som ble innført fra 2020. Å tilgodese disse aktørene med strukturgevinst kan derfor vurderes som urimelig sett i forhold til de som mottok rekrutteringskvoter senere. Sjømat Norge mener på denne bakgrunn at disse tillatelsene ikke skal bli tildelt strukturgevinst.

Oppheving av unntaksbestemmelse

Forslaget omhandler unntak fra nedre grense på hjemmelslengde i strukturkvoteforskriften for kystfiskeflåten. Unntaket har ikke blitt benyttet på 13 år og som anses å ikke lenger være aktuelt. Sjømat Norge støtter forslaget om å oppheve bestemmelsen.

Kvotetak kyst

Sjømat Norge støtter forslaget og viser til at forslaget ikke medfører en økning av kvotetaket, men gir en økt fleksibilitet i sammensetning av driftsgrunnlaget for fartøyene.

Strukturering av utskiftningstillatelser

Å investere i et fartøy for deretter å trekke det ut igjen av fiske i forbindelse med strukturkvoteordningen fremstår som uhensiktsmessig. Formålet med strukturkvoteordningen, å redusere antall fartøy i gruppen, vil bli oppfylt ved at det ikke settes inn et fartøy på tillatelsen. Sjømat Norge støtter derfor forslaget om at en utskiftningstillatelse likestilles med at fartøy trekkes ut av fiske i forbindelse med strukturkvoteordningen.

Reketråttillatelse

Sjømat Norge støtter at fartøy med reketråttillatelse blir behandlet likt med havfiskeflåten og kystfiskeflåten og at maksimal konsesjonskapasitet økes fra 600 til 760 kbm.

Oppsummering

Direktoratet har utarbeidet et omfattende høringsnotat. Dessverre savner i en konsekvensanalyse for industrien på sentrale områder. For Sjømat Norge er forutsigbarhet og stabilitet i sentrale rammevilkår avgjørende. Vi støtter derfor forslagene som bidrar til dette, samt forslag som fremmer transparens og forenkling. I det videre arbeidet er det etter vårt syn viktig at forutberegnelighet og hindring av ytterligere konsentrasjon av fiskerettigheter legges til grunn.

Vennlig hilsen
Sjømat Norge

Martine Werrng-Westly
Direktør industri

Jørn Pedersen
Fagsjef industri

Kopi: Nærings- og fiskeridepartementet